

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Придунайська філія

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(ВИБІРКОВОЇ)
«СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ»***

Спеціальність **D3 Менеджмент**

Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітня програма: **Менеджмент**

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Сучасні механізми захисту прав людини
Шифр та назва спеціальності	D3 «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 20 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 56
Терміни вивчення дисципліни	3 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://drive.google.com/file/d/1WwxBtcyzSPqmBzsE979Dm96-LJRfO7WT/view?usp=sharing

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Федосєєв Петро Михайлович	
Науковий ступінь	кандидат юридичних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри права
Дисципліни, які викладає НПП	Правознавство, Цивільне право, Цивільний процес Складання процесуальних документів, Право інтелектуальної власності, Цінності громадянського суспільства, Правові засади менеджменту, Бізнес-право, Основи трудового права
Напрями наукових досліджень	Цивільно-правове та цивільно-процесуальне регулювання приватноправових відносин, судовий захист цивільних прав і законних інтересів, складання процесуальних документів, правове регулювання інтелектуальної власності, правові засади управлінської та підприємницької діяльності, проблематика трудового права, сучасні національні та міжнародні механізми захисту прав і свобод людини, формування цінностей громадянського суспільства.
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: 0009-0004-9424-7430
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	pravokafedrapf@gmail.com
Контактний тел.	+38067-406-20-49
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	

Анотація курсу. Вибірковий навчальний компонент «Сучасні механізми захисту прав людини» спрямований на поглиблене вивчення правових засад, інституційних структур і практичних інструментів забезпечення та захисту прав і свобод людини в умовах сучасних суспільно-політичних трансформацій. Курс формує цілісне уявлення про систему міжнародних, європейських і національних механізмів захисту прав людини, їх взаємодію та ефективність у процесі відновлення порушених прав.

У межах навчального компонента розглядаються права людини як фундаментальна цінність демократичного суспільства, універсальні та регіональні механізми їх захисту, зокрема діяльність міжнародних правозахисних інституцій і практика Європейського суду з прав людини. Значна увага приділяється національним механізмам захисту прав людини в Україні, судовим і позасудовим способам захисту, а також ролі органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства у забезпеченні прав і свобод людини.

Окремий акцент зроблено на особливостях захисту прав людини у трудових, соціальних та інших публічно-правових відносинах, а також на специфіці реалізації та обмеження прав людини в умовах надзвичайних ситуацій і воєнного стану.

Предмет вибіркового освітнього компонента «Сучасні механізми захисту прав людини» – суспільні відносини, що виникають у процесі забезпечення, реалізації та захисту прав і свобод людини, а також система міжнародних, європейських і національних правових та інституційних механізмів їх захисту.

Предмет курсу охоплює норми міжнародного та національного права у сфері прав людини, діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, судових і позасудових інституцій, а також інститутів громадянського суспільства, спрямовану на запобігання порушенням прав людини, відновлення порушених прав і забезпечення дотримання правозахисних стандартів у публічній та приватній сферах.

Метою вивчення вибіркового освітнього компонента «Сучасні механізми захисту прав людини» є формування у здобувачів освіти спеціальності «Менеджмент» системних знань про права людини як фундаментальну цінність демократичного суспільства та сучасні міжнародні, європейські й національні механізми їх забезпечення і захисту, а також розвиток здатності враховувати правозахисні стандарти у професійній діяльності та процесі прийняття управлінських рішень.

Завданнями опанування навчального компонента є формування у здобувачів цілісної системи знань про міжнародні та національні стандарти прав людини, опанування алгоритмів взаємодії з правозахисними інституціями та розвиток навичок застосування судових і позасудових способів захисту інтересів особи. Курс спрямований на інтеграцію принципів прав людини у професійну управлінську діяльність, впровадження політик соціальної відповідальності та розвиток здатності приймати правомірні рішення в умовах трудових конфліктів, цифрових викликів, а також у специфічних умовах надзвичайного чи воєнного стану.

В результаті вивчення вибіркового освітнього компонента «Сучасні механізми захисту прав людини» здобувачі повинні:

знати:

- основні права і свободи людини та їх значення для сучасного суспільства;
- міжнародні, європейські та національні механізми захисту прав людини;
- роль державних органів, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства у забезпеченні прав і свобод людини;
- судові та позасудові способи захисту прав людини;
- особливості реалізації прав людини у трудових, соціальних та інших публічних відносинах;
- загальні підходи до реалізації та можливих обмежень прав людини в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного стану;

вміти:

- орієнтуватися у системі механізмів захисту прав людини;
- розпізнавати типові ситуації можливого порушення прав людини у професійній та суспільній діяльності;
- враховувати стандарти прав людини під час прийняття управлінських рішень;
- користуватися базовими судовими та позасудовими механізмами захисту прав людини;
- взаємодіяти з відповідними органами та інституціями у сфері захисту прав людини;
- дотримуватися принципів поваги до прав і свобод людини у професійній діяльності та комунікації.

Пререквізити. Вивчення освітнього компонента «Сучасні механізми захисту прав людини» базується на фундаменті, закладеному протягом попередніх семестрів у процесі опанування здобувачами вищої освіти навчальних компонентів «Історія та культура України», «Філософія», «Правознавство», «Соціальна відповідальність бізнесу», «Лідерство та комунікації», що забезпечують розуміння ціннісних, етичних і комунікативних засад суспільних відносин.

Зазначені дисципліни створюють необхідну основу для усвідомлення прав людини як соціальної та правової цінності, розуміння ролі людиноцентричного підходу в управлінні, здатності враховувати стандарти прав і свобод людини у професійній діяльності, організаційній культурі та взаємодії з персоналом, партнерами й іншими стейкхолдерами.

Постреквізити. Результати вивчення освітнього компонента «Сучасні механізми захисту прав людини», який вивчається як вибіркова дисципліна в останньому семестрі навчання, використовуються здобувачами вищої освіти під час переддипломної практики та підготовки кваліфікаційної роботи, зокрема при формуванні рекомендацій щодо дотримання прав і свобод людини у діяльності організацій, взаємодії з розумінням соціальної відповідальності та забезпечення етичних стандартів у професійній діяльності.

Набуті знання та вміння застосовуються у подальшій професійній діяльності випускників за спеціальністю «Менеджмент» під час виконання управлінських функцій, організації роботи з персоналом, комунікації зі стейкхолдерами, прийняття рішень у соціально чутливих та кризових ситуаціях, а також у процесі дотримання

принципів поваги до прав людини, недискримінації та соціальної відповідальності в публічній і корпоративній сферах.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	Методи навчання/методи оцінювання
		Методи навчання: – освітній процес ґрунтується на поєднанні лекційних і практичних форм навчання. Лекційні заняття проводяться у форматі оглядових і проблемних лекцій, а також лекцій-візуалізацій, спрямованих на формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про права людини як фундаментальну цінність та систему сучасних міжнародних, європейських і національних механізмів їх захисту;
Тема 1	Права людини як фундаментальна цінність сучасного суспільства	– для формування прикладних і професійних компетентностей застосовуються інтерактивні методи навчання, зокрема аналіз ситуаційних кейсів (case study), мозковий штурм, робота в малих групах, моделювання ситуацій, а також виконання індивідуальних і групових завдань у межах самостійної роботи здобувачів освіти, спрямованих на розпізнавання можливих порушень прав і свобод людини, орієнтацію у доступних механізмах їх захисту та вибір доцільних способів реагування. Методи оцінювання Оцінювання здійснюється за накопичувальною системою і включає: - поточний контроль: усне опитування, експрес-тестування, розв’язання ситуаційних задач та захист індивідуальних завдань; - модульний контроль: письмова модульна контрольна робота (МКР) після завершення змістовного блоку; - підсумковий контроль: залік (письмова робота з теоретичними завданнями).
Тема 2	Міжнародні універсальні механізми захисту прав людини.	
Тема 3	Регіональні системи захисту прав людини: європейський вектор	
Тема 4	Практика Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ)	
Тема 5	Національні механізми захисту прав людини в Україні	
Тема 6	Судові та позасудові способи захисту прав людини	
Тема 7	Роль органів влади та інститутів громадянського суспільства	
Тема 8	Захист прав людини у трудових, соціальних та публічно-правових відносинах	
Тема 9	Захист прав людини в епоху цифровізації	
Тема 10	Захист прав людини в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного стану	
Модульна контрольна робота		
Форма контролю залік		

Технічне обладнання та програмне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу з дисципліни «Сучасні механізми захисту прав людини» передбачає використання навчальних аудиторій,

обладнаних сучасними технічними засобами навчання, а також доступ до бібліотечних фондів, у тому числі електронних інформаційних ресурсів, необхідних для опрацювання нормативно-правових актів і навчально-методичних матеріалів.

Для візуалізації навчального матеріалу під час лекційних, практичних і семінарських занять використовується мультимедійне обладнання, зокрема персональні комп'ютери, мультимедійні проєктори та засоби відображення інформації. Виконання практичних і самостійних завдань, підготовка до семінарських занять, аналіз нормативно-правових актів і судової практики забезпечуються доступом до мережі Інтернет, зокрема через бездротове Wi-Fi покриття, а також використанням офіційних електронних правових ресурсів і освітніх платформ.

Форми та методи контролю

Система оцінювання знань здобувачів включає поточний та підсумковий (семестровий) контроль.

Поточне оцінювання здійснюється систематично під час практичних і семінарських занять з метою перевірки рівня засвоєння теоретичних основ, сформованості навичок діагностики та прогнозування, а також уміння застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення для моделювання й аналізу даних.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю.

Участь студентів у навчальному процесі реалізується через усні виступи, презентації досліджень, доповіді за результатами розбору кейсів, а також активне залучення до фахових дискусій та мозкових штурмів. Письмова складова роботи охоплює виконання контрольних і тестових завдань, підготовку рефератів та конспектів за матеріалами лекцій і самостійного опрацювання.

Методи поточного контролю.

Методичний інструментарій поточного контролю з дисципліни «Сучасні механізми захисту прав людини» поєднує усні та письмові форми оцінювання та спрямований на перевірку рівня засвоєння здобувачами освіти теоретичних положень навчального курсу, розуміння сутності прав людини та сучасних механізмів їх захисту, а також сформованості здатності орієнтуватися у системі міжнародних, європейських і національних правозахисних інституцій та застосовувати набуті знання у типових професійних і суспільних ситуаціях.

Усний контроль здійснюється у формі фронтальних та індивідуальних опитувань, співбесід, а також активної участі здобувачів вищої освіти у семінарських обговореннях, дискусіях, розв'язанні навчальних і практичних ситуацій, аргументованому обґрунтуванні власної позиції відповідно до тематики освітнього компонента.

Письмові види робіт передбачають виконання індивідуальних і групових завдань, підготовку коротких письмових відповідей, застосуванні нормативно-правових актів і судової практики, виконання ситуаційних (кейс-) завдань, а також підготовку письмових обґрунтувань прийнятих рішень відповідно до тематики освітнього компонента.

Оцінювання також здійснюється на основі спостереження за навчальною активністю здобувачів під час розв'язання кейсів, перевірки результатів презентацій

індивідуальних або групових завдань, а також проведення експрес-тестування з використанням завдань відкритого та закритого типів.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Теми	Поточний контроль знань						Підсумковий контроль		Загальна кількість балів
	Семінар 1 (Тема 1,2)	Семінар 2 (Тема 3,4)	Семінар 3 (Тема 5)	Семінар 4 (Тема 6,7)	Семінар 5 (Тема 8,9)	Семінар 6 (Тема 10)	Модульна контрольна робота	Залік**	
Робота на семінарському занятті	6	6	6	6	6	6	20	20*	100
Самостійна робота	4	4	4	4	4	4			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Критерії та порядок оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до чинного Положення про оцінювання у закладі вищої освіти.

Модульний контроль проводиться на завершальному занятті змістового модуля у формі письмового тестування.

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
- оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (Е) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

- «А» - 18-20 балів;
- «В» - 16-17 балів;
- «С» - 14-15 балів;
- «D» - 12-13 балів.
- «Е» - 10-11 балів;
- «FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Сучасні механізми захисту прав людини» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності.

До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
4	4	3	1-2	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання навчальної діяльності здобувачів під час практичних (семінарських) занять, зокрема перевірку засвоєння теоретичного матеріалу на основі усних відповідей, участі в обговореннях, підготовки доповідей, повідомлень і презентацій.

Оцінювання також передбачає виконання індивідуальних та групових завдань, розв'язання ситуаційних кейсів, підготовку письмових робіт за темами самостійного опрацювання, узагальнення навчального матеріалу та формулювання висновків.

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом тестування, виконання письмових контрольних робіт, а також у формі підсумкового контролю. Заохочується підготовка навчально-наукових матеріалів (тез доповідей, коротких оглядів тощо), що сприяє розвитку навичок самостійної навчальної та професійної діяльності.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання.

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Успішне опанування вибіркового компонента «Сучасні механізми захисту прав людини» вимагає від здобувачів освіти високої самодисципліни та відповідального ставлення до навчального процесу. Обов'язковими умовами є регулярне відвідування лекційних, семінарських і практичних занять, активна участь в аудиторній роботі, а також своєчасне і якісне виконання всіх видів самостійних та контрольних завдань, передбачених програмою. У разі пропуску занять або отримання незадовільних результатів студент зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість шляхом відпрацювання відповідних тем.

Невіддільною складовою навчання є суворе дотримання норм академічної етики та культури поведінки. Освітній процес базується на принципах академічної доброчесності, що передбачає виключно самостійне виконання всіх письмових робіт, доповідей та презентацій. Будь-які запозичення думок чи текстів інших авторів мають супроводжуватися коректними посиланнями на першоджерела. У межах курсу неприпустимими є будь-які прояви академічної недоброчесності, зокрема плагіат,

самоплагіат, фабрикація та фальсифікація даних, списування, обман, хабарництво чи необ'єктивне оцінювання.

Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти:

1. Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. (із змінами, внес. Протоколом № 11) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
3. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
4. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

Основна література:

1. Захист прав людини в сучасному міжнародному та європейському праві : навч.-метод. посібник / Х. Бехруз, А. Гриб та ін. ; за ред. Х. Бехруз; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 62 с.
2. Людські права: навчальний посібник. Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2023. 231 с.
3. Опольська Н.М., Бабой А.М., Бабой В.С. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник. Вінниця: Твори. 2021. 408 с.
4. Права людини та їх захист у сучасних реаліях : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / авторський колектив ; керівник Ю. В. Ломжець. Миколаїв : НУК, 2020. 208 с.
5. Права людини та їх захист : навчальний посібник / за ред. доц. С. В. Джолоса і доц. Т. Б. Шаповал. Черкаси : Видавець О. М. Третяков, 2023. 300 с.
6. Сучасні механізми захисту прав людини: колективна монографія / М. С. Кельман, А. С. Токарська, Л. В. Ярмол, С. Б. Цебенко, А. О. Дутко. Львів : Галицька видавнича спілка, 2020. 220 с.
7. Тертишник В.М. Права і свободи людини: підручн. Київ: Алерта, 2022. 432 с.

Допоміжна література:

1. Барабаш Ю.Г., Бориславська О.М., Венгер В.М., Козюбра М.І., Мелешевич А.А. Конституційне право: підручник / за заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2021. 528 с.
2. Гончаров В. Презумпція про права людини та презумпція конституційності нормативних актів. *Право України*. 2015. № 2. С. 175-185;
3. Дахова І.І. До питання щодо каталогу абсолютних прав людини в конституційному законодавстві України та міжнародних актах // «Міжнародна

науково-практична конференція «Юридична наука, законодавство і правозастосовна практика: закономірності та тенденції розвитку»: Збірка тез наук. доп. і повідомл. Міжнар. науковопрактичної конференції. Люблін, 2020. С. 64-69.

4. Іванов С.Ю. Історичний розвиток прав і свобод людини. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2024. Випуск 86. С.64–70

5. Коваль М. В. Механізм забезпечення реалізації рішень Європейського суду з прав людини в Україні : монографія / М. В. Коваль, О. Ю. Кайдаш, А. М. Коваль ; Ун-т держ. фіскал. служби України. Ірпінь : ВПЦ УДФСУ, 2020. 292 с.

6. Конституційне право України : підручник / Т.М. Слінько, Л.І. Летнянчин, Ф.В. Веніславський та ін. ; за заг. ред. Т.М. Слінько. Харків : Право, 2020. 592 с.

7. Максимов С. Теорія природного права: концептуальний і доктринальний виміри, *Право України*, 2021, № 1, с. 43-65

8. Приватно-правові засади захисту прав людини у соціальній державі : монографія / А. С. Амеліна, О. Є. Аврамова, О. Г. Боднарчук та ін.; Державний податковий ун-т ; за заг. ред. І. В. Чеховської. Ірпінь : ВПЦ УДФСУ, 2023. 568 с.

9. Рабінович П. На шляху до формування доктрини основоположних прав людини. *Право України*, 2022, № 1, с. 23-38.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Верховного Суду <https://supreme.court.gov.ua/supreme>
4. Єдиний державний реєстр судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>